

**Komunitný plán sociálnych služieb mesta
Veľký Meder pre roky 2018 - 2022**

OBSAH

ÚVOD	3
ZÁMER	4
STRATÉGIA	5
ANALÝZA SÚČASNÉHO STAVU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V MESTE VEĽKÝ MEDER	6
SWOT ANALÝZA	7
POSKYTOVATELIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V MESTE VEĽKÝ MEDER.....	8
VÍZIE , CIELE, PRIORITY	10
AKČNÝ PLÁN PRIORITY	11
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ.....	15
RÓMSKE ETNIKUM.....	16
KOMUNITNÉ CENTRUM.....	17
CENTRUM INTEGROVANEJ ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI	21
CENTRUM SOCIÁLNYCH SLUŽIEB Ad Usum n.o	23
ZÁVER.....	25

ÚVOD

Výraz komunitný plán vznikol spojením slov komunita a plánovanie. Komunita je overená ľuďmi, ktorí žijú na jednom mieste, majú medzi sebou rôzne sociálne väzby a sú viazaní nie len k sebe navzájom, ale aj k miestu kde žijú. Aby občania mohli uspokojovať svoje záujmy, potreby a nároky musia spolupracovať s ďalšími ľuďmi. Ich záujmy a potreby sa môžu líšiť. Ľudia musia o svojich potrebách a záujmoch diskutovať, informovať sa o možných zdrojoch pre ich naplnenie a spoločne hľadať kompromisné riešenia, ktoré by aspoň čiastočne vyhovovali všetkým a pre nikoho by neboli prehrou.

Slovo „plánovanie“ označuje proces, v rámci ktorého sa komunita chce dostať zo súčasnej situácie do budúcnosti, ktorá by lepšie vyhovovala občanom komunity. Plánovanie je cestou z miesta nazývané „súčasnosť“ do miesta pomenovaného „dohodnutá budúcnosť“.

Samospráva je zo zákona povinná poskytovať určité sociálne služby, má však aj možnosti na to, aby vytvorila podmienky na zlepšenie sociálnych služieb a odstraňovanie príčin sociálnej nerovnosti v spoločnosti. Dobre fungujúca sociálna sieť je potrebná na to, aby bolo možné zasiahnuť všade tam, kde sa človek z objektívnych dôvodov dostal do neriešiteľných situácií alebo tam, kde je pomoc spoločnosti žiaduca. Pri komunitnom plánovaní je potrebné zväziť potreby občanov, potreby a možnosti poskytovateľov služieb a možnosti tých, ktorí poskytujú zdroje na naplňovanie potrieb komunity. V záujme naplnenia spoločnej predstavy o budúcnosti sociálnych služieb, poskytovatelia služieb a príjemcovia služieb (klienti). Všetky tri strany majú v procese plánovania rovnaké práva a povinnosti, najmä v oblasti rozhodovanie a finálnej podoby komunitného plánu. Je to strategický dokument, ktorý slúži ako proces zisťovania potrieb, zdrojov a hľadanie najlepšieho riešenia v oblasti sociálnych služieb.

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Veľký Meder pre roky 2018-2022 vznikol na základe potreby vyvolanej prenosom kompetencií zo štátu na samosprávu v oblasti sociálnych služieb (zákona NRSR č. 416/2001 o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na VÚC) a na základe zákona NRSR č.448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý umožnil poskytovať sociálne služby aj neštátnym subjektom.

ZÁMER

V roku 2008 pristúpilo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR k zásadnej zmene pri poskytovaní sociálnych služieb v Slovenskej republike. Bol prijatý zákon NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. Januára 2009 sa stanovili nové postupy a formy poskytovania sociálnych služieb. V zákone o sociálnych službách sú podrobne upravené povinnosti poskytovateľa sociálnej služby.

Zákon o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby do 5 skupín v závislosti od povahy nepriaznivej sociálnej situácie alebo cieľovej skupiny, ktorej sú určené:

- sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb (nocľaháreň, útulok, domov na pol ceste, nízko prahové denné centrum, zariadenie núdzového bývania),
- sociálne služby na podporu rodiny s deťmi (pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života, zariadenie dočasnej starostlivosti o deti, nízko prahové denné centrum pre deti a rodinu),
- sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku (zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, denný stacionár, opatrovateľská služba, prepravná služba, sprievodcovská služba, pred čitateľská služba, tlmočnická služba, sprostredkovanie osobnej asistencie, požičiavanie pomôcok),
- sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií (monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií),
- podporné služby (odľahčovacia služba, pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, denné centrum, integračné centrum, jedáleň, pracovňa, stredisko osobnej hygieny).

Dokument je vypracovaný na obdobie rokov 2018 - 2022, je otvorený a rieši základné fungovanie mesta a zainteresovaných subjektov v sociálnej oblasti. Konceptia sociálnych služieb vychádza zo základných strategických dokumentov vypracovaných na národnej a regionálnej úrovni a z platnej legislatívy pre sociálnu oblasť.

Tento dokument je v súlade s platným Územným plánom mesta Veľký Meder a Strategickým plánom hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta do roku 2016 (ďalej len „SPHSR“), na základe ktorého mesto bude citlivo pristupovať tak potrebám občanov ako aj k poskytovateľom sociálnych služieb.

STRATÉGIA

Komunitný sociálny plán vychádza zo skutočnosti, že :

- dominantnú úlohu pri dlhodobom riešení svojej sociálnej situácie má občan a jeho rodina,
- úlohou samosprávy (obce, mesta , VÚC) je nielen poskytovať sociálne služby dané zákonom, ale aj vytvoriť podmienky pre fungovanie siete sociálnych služieb založené na reálnom dopyte a adresnom uspokojení potrieb občanov.

Úspešnosť stratégie bude závisieť nielen od výšky finančných prostriedkov vyčlenených pre sociálnu oblasť, ale tiež od spolupráce subjektov zo všetkých troch sektorov (verejného, súkromného a mimovládneho). Navrhovaná stratégia v oblasti rozvoja sociálnych služieb bude orientovaná dvoma smermi :

1. zlepšenie ponuky sociálnych služieb

V tejto oblasti ide o väčší rozsah služieb, ich vyššiu kvalitu, lepšiu dostupnosť, dobudovanie a modernizáciu zariadení, kvalitu sociálnej služby zameranú na klienta a jeho potreby.

2. efektívne riadenie sociálnych služieb

Do tejto oblasti patrí najmä manažment sociálnych služieb, efektívne a viac zdrojové financovanie, komunitné plánovanie sociálnych služieb, kontrola kvality služieb, spolupráca medzi subjektmi, pôsobiacich v sociálnej oblasti a podnikateľským sektorom. Tak ako v každej oblasti života mesta aj pri rozvoji sociálnych služieb je potrebné zohľadňovať reálne potreby občanov a možnosti samosprávy. Zámerom samosprávy je vytvoriť podmienky pre fungovanie systému sociálnych služieb, ktorý bude poskytovať kvalitné a dostupné služby pre občanov. Celý systém sociálnych služieb by mal byť flexibilný, zameraný na klienta a jeho potreby. Systém je potrebné orientovať na poskytovanie sociálnych služieb v primeranej kvalite a rozsahu pre všetky sociálne kategórie. Sociálne služby majú pre občana zmysel iba ak sú dostupné, a to z hľadiska financií (podiel občana na úhrade nákladov), miesta (služba dispozícií v danom území) a času (od vzniku potreby služby, cez jej posúdenie, priznanie až k jej využitiu).

V súvislosti s obmedzenými možnosťami verejného rozpočtu pre oblasť sociálnych služieb bude potrebné zabezpečiť financie z viacerých zdrojov.

Prínosom bude tiež prepojenie inštitucionálnych a terénnych služieb. Terénne služby sú pre samosprávu výhodné nielen z finančného hľadiska, sú aj spoločensky vhodnejšie, nakoľko sú klientom poskytované v jeho domácom prostredí.

ANALÝZA SÚČASNÉHO STAVU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V MESTE VEĽKÝ MEDER

V nasledujúcej časti je uvedená analýza sociálnej problematiky, popis súčasného stavu, najväčších problémov, možných riešení a zvolenej stratégie v sociálnej oblasti. Tak ako na každú oblasť života mesta, tak aj na sociálnu oblasť vplyvajú vonkajšie faktory- sociologické (demografické zmeny, zmeny v životnom štýle, oslabovanie tradičných ľudských hodnôt, oslabovanie rodiny), technologické (inovácie, informatizácia spoločnosti), ekonomické (decentralizácie verejnej správy, makroekonomický vývoj spoločnosti) a politické. Proces starnutia obyvateľstva si bude vyžadovať posilnenie zdravotníckych a sociálnych služieb. Oblasť, ktoré súvisia so sociálnou problematikou sú tiež riešené v strategických dokumentoch (SPHSR, sektorové stratégie zamerané na rozvoj školstva a športu, vnútorné smernice pre poskytovanie jednotlivých sociálnych služieb). Na národnej úrovni došlo k novelizácii niektorých kľúčových zákonov upravujúcich sociálnu problematiku.

Nový zákon o sociálnych službách č.448/2008 Z.z. je orientovaný na jednotlivca, rodinu a komunitu fyzických osôb, ktorí sa ocitli v nepriaznivej sociálnej situácii.

Zákon zaručuje fyzickej osobe práva na poskytnutie sociálnej služby alebo zabezpečenie jej poskytnutia, tiež právo výberu poskytovateľa sociálnej služby.

Sú vytvorené rovnaké podmienky pre poskytovateľov sociálnych služieb a to bez ohľadu na to, či ide o verejných alebo neverejných poskytovateľov. Zavádzajú sa nové druhy sociálnych služieb a zariadení. Upravené je financovanie verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb, zavádza sa viacstupňové komunitné plánovanie sociálnych služieb.

SWOT ANALÝZA

<p style="text-align: center;">SILNÉ STRANKY</p> <p>-právo na poskytnutie soc. služieb je zaručené rovnako všetkým občanom, kvalifikovanosť sociálnych pracovníkov, komplexné poradenstvo v sociálnej problematike, spokojnosť s existujúcimi poskytovanými službami :</p> <p>poskytovanie stravy, predovšetkým starším občanom,</p> <p>poskytovanie jednorazovej pomoci občanom z rozpočtu mesta,</p> <p>-zabezpečenie opatrovateľskej služby,</p> <p>- záujem o opatrovateľskú službu, existujúce voľno časové aktivity: aktívna činnosť klubu dôchodcov, záujem o kultúrne podujatia organizované Mestským kultúrnym strediskom, organizovanie zájazdov a športových podujatí</p>	<p style="text-align: center;">SLABÉ STRANKY</p> <p>nedostatok finančných prostriedkov na rozširovanie rozsahu a druhu sociálnych služieb,</p> <p>-nedostatočná štruktúra zariadení</p> <p>- nedostatočný počet zariadení, v ktorých je zabezpečená bezbariérovosť,</p> <p>- nízky záujem zo strany podnikateľov zamestnať sociálne vylúčených,</p> <p>- nedostatočný počet špecifických služieb pre sociálne vylúčených</p> <p>- chýbajúci styk s vonkajším prostredím pre imobilných občanov,</p> <p>- nedostatočný prenos informácií medzi subjektmi poskytujúcimi sociálne služby,</p> <p>- existencia neprispôsobivých skupín občanov, príčinou čoho je narušené správanie, záškoláctvo, nezamestnanosť a rôzne druhy závislostí</p>
<p style="text-align: center;">PRÍLEŽITOSTI</p> <p>- možnosť získania finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EU a iných zdrojov,</p> <p>- rozvoj nových foriem sociálnych služieb,</p> <p>- zvýšenie životnej úrovne</p>	<p style="text-align: center;">RIZIKÁ</p> <p>-negatívny demografický vývoj,</p> <p>- neisté finančné zabezpečenie prebiehajúcich aktivít,</p> <p>- neisté legislatívne prostredie,</p> <p>- nedostatok finančných prostriedkov na realizáciu aktivít realizovaných prenesenými kompetenciami na obce, i na realizáciu originálnych kompetencií vyplývajúcich zo zákona č. 448/2008, Z. z.,</p> <p>- neistá podpora zo strany VÚC a štátu, zvýšenie kriminality a závislostí.</p>

POSKYTOVATELIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V MESTE VEĽKÝ MEDER

V súčasnosti je vo Veľkom Mederi vybudovaná sieť sociálnych služieb, ktorá je však z hľadiska rozsahu nepostačujúca.

Do systému sociálnych služieb môžu byť zapojené tri typy aktérov - účastníkov :

1. občan (klient)
2. poskytovatelia sociálnych služieb (inštitúcie, subjekty)
3. riadiace orgány (orgány samosprávy a štátnej správy).

Spolupráca subjektov pôsobiacich v sociálnej oblasti, koordinácia ich aktivít a komunikácia s cieľovými skupinami kapacitne nie je na dostatočnej úrovni. To všetko znižuje účinok sociálnych služieb. Existencia kvalitne vybudovanej siete sociálnych zariadení a podpora činnosti subjektov, zameraných na rôzne sociálne skupiny je predpokladom pre skvalitnenie života obyvateľov .

Od schválenia prvých decentralizačných zákonov roku 2001 sa v systéme verejnej správy na Slovensku udialo množstvo zásadných zmien. Zo štátnej správy na miestnu samosprávu boli prenesené kompetencie a pôsobnosti. V nadväznosti na to, vykonáva samospráva v oblasti sociálnej politiky množstvo kompetencií ako svoje originálne, ale aj v režime preneseného výkonu štátnej správy v zmysle zákona o sociálnych službách a zákona o sociálno-právnej ochrane detí a sociálnej kuratele.

Mesto Veľký Meder poskytuje služby zadané zákonom. V súčasnosti sú to : opatrovateľská služba, príspevok na stravovanie, jednorazové dávky v hmotnej núdzi a príspevky podľa zákona, sociálne poradenstvo, umiestnenie občanov v zariadení pre seniorov.

Z hľadiska dostupnosti terénnych sociálnych služieb pre občana rozsah opatrovateľskej služby nie je postačujúci. Zo znenia nového zákona o sociálnych službách vyplýva povinnosť miest zabezpečiť v najbližších rokoch poskytovanie niektorých ďalších druhov sociálnych služieb. Jedným z kľúčových projektov, ktoré mesto Veľký Meder pripravuje je výstavba nového objektu zariadenia pre seniorov.

Mesto Veľký Meder vynakladalo na financovanie sociálnej oblasti **4,7 %** z celkového príjmu z rozpočtu mesta . Celková suma financií určená pre sociálnu oblasť v roku 2017 bola **253038 EUR** bežných výdavkov. Mesto každoročne podporuje činnosť občanov a mimovládnych organizácií , ktorí majú možnosť uchádzať sa o dotácie.

Bežné výdavky zahŕňajú do seba poskytovanie:

- náklady na opatrovateľskú službu
- na stravovanie dôchodcov
- na fungovanie klub dôchodcov
- pomoc občanov v sociálnej a hmotnej núdzi
- dotácie organizáciám poskytujúcim sociálne služby

Na financovaní sociálnych služieb (opatrovateľská služba) poskytovaných mestom Veľký Meder sa v súčasnosti podieľa aj klient. Spoluúčasť klienta na úhrade nákladov súvisiacich s poskytovaním sociálnych služieb je nízka, pričom náklady na ich poskytovanie sa zvyšujú (nárast cien tovarov, služieb a energii). V budúcnosti sa preto javí možným riešením finančné navýšenie spoluúčasti klienta.

Z ekonomického hľadiska sú terénne služby pre samosprávu výhodnejšie ako služby poskytované v zariadeniach. Nevýhodou terénnych sociálnych služieb je, že nie sú poskytované 24 hodín denne.

Plán

	2018	2019	2020	2021	2022
náklady na opatrovateľskú službu	92882	96000	96000	98000	98000
na stravovanie dôchodcov	33279	33279	33279	33279	33279
na fungovanie klub dôchodcov	19156	21288	21288	21288	21288
pomoc občanov v sociálnej a hmotnej núdzi	3200	3200	3200	3200	3200
účinná pomoc pre pozostalých v soc. núdzi	1500	1500	1500	1500	1500

VÍZIE , CIELE, PRIORITY

Vízia ako vyjadrenie predstavy o budúcnosti je formulácia želaného stavu, stanovenie smeru a ďalšieho postupu v danej oblasti a časovom horizonte. Pre oblasť rozvoja sociálnych služieb v mesta Veľký Meder je víziou dobudovanie dlhodobo udržateľnej komplexnej siete sociálnych služieb dostupnej pre jednotlivé sociálne skupiny.

Cieľom mesta Veľký Meder je kvalita a dostupnosť sociálnych služieb pre cieľové skupiny:

- seniori
- zdravotne postihnutí
- rodiny s deťmi
- ľudia v núdzi

Priorita:

- Ponuka sociálnych služieb
- Riadenie, spolupráca a komunikácia v sociálnej oblasti

Cieľ :

- Rozšíriť sieť zariadení sociálnych služieb, zlepšiť ponuku, kvalitu a dostupnosť služieb pre jednotlivé sociálne skupiny.
- Efektívne riadenie financovania sociálnych služieb, efektívna spolupráca inštitúcií. pôsobiacich v sociálnej oblasti a efektívna komunikácia s občanmi.

Opatrenie:

- Rozšírenie siete zariadení sociálnych služieb.
- Zvýšenie kvality sociálnych služieb.
- Rozvoj inštitúcií pôsobiacich v sociálnej oblasti.
- Spolupráca inštitúcií pôsobiacich v sociálnej oblasti.
- Komunikácia s občanmi.

AKČNÝ PLÁN PRIORITY

Cieľová skupina: seniori

Vízia : Dostatok komplexných služieb, ktoré umožnia seniorom zotrvať, čo najdlhšie v ich prirodzenom prostredí a žiť plnohodnotný život.

Priority	Opatrenie	Aktivity	Časový harmonogram
			Predpokladané finančné zdroje
1. Podpora Zotrvania seniora v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb	Zvýšiť kapacitu terénnych soc. služieb. Monitorovanie aktuálnych potrieb seniorov	Zvýšiť podiel sociálnych . služieb v domácom prostredí oproti roku 2011	2012-2016 Poskytovateľ soc. služby - rozpočet mesta , dotácie
	Zlepšiť spoluprácu a informovanosť medzi jednotlivými poskytovateľmi sociálnych služieb	Pravidelné stretnutia poskytovateľov sociálnych služieb(polročne)	Priebežne Rozpočet mesta
	Podpora poradenstva	Poskytovanie bezplatného poradenstva seniorom	2012-2016 Poskytovateľ soc. služby - rozpočet mesta, dotácie
	Sociálne poradenstvo	Získavanie a aktualizácia informácií o soc. službách poskytovaných v meste(výhody pre držiteľov preukazu ŤZP a rôzne úľavy poskytované mestom)	Priebežne Rozpočet mesta
2. Rozvoj pobytových sociálnych služieb	Zvýšiť kapacitu, resp. vybudovať nové zariadenia pre seniorov	Rozšírenie siete sociálnych služieb a výstavba nového zariadenia pre seniorov	2010-2014 Poskytovateľ soc. služby - rozpočet mesta , granty
3. Celkové zlepšenie života seniorov v meste	Podpora klubovej činnosti seniorov	Bezplatné poskytovanie priestorov pre aktivity seniorov (Klub dôchodcov atď.)	Priebežne Rozpočet mesta
	Voľno časové aktivity	Zlepšovanie podmienok pre finančnú dostupnosť voľno časových aktivít seniorov - poznávacie zájazdy, účasť na športových a kultúrnych podujatiach	2010-2014 Rozpočet mesta
	Oddychové zóny	Zvýšiť počet lavičiek	Priebežne Rozpočet mesta , granty , dotácie

PRIORITY

Cieľová skupina : osoby so zdravotným postihnutím

Vízia : Osoby so zdravotným postihnutím sú v čo najväčšej miere samostatné a nezávislé, sú vytvorené podmienky pre ich samostatné bývanie, je podporovaná ich snaha zamestnať sa a pracovať, vzdelávať sa a aktívne využívať voľný čas

Priority	Opatrenie	Aktivity	Časový harmonogram	
			Predpokladané finančné zdroje	
1. Rozvoj terénnych sociálnych služieb	Zvýšiť kapacitu sociálnych terénnych a ambulantných služieb.	Zriadenie odľahčovacej služby (respitnej starostlivosti), zariadenie DSS a Dom seniorov	2012 - 2016 Rozpočet mesta	
		Podpora sociálneho poradenstva	Získavanie a aktualizácia informácií o soc. službách poskytovaných v meste (výhody pre držiteľov preukazu ŤZP a rôzne úľavy poskytované mestom), Obecné noviny - informácie o aktuálnych službách v sociálnej oblasti.	Priebežne Rozpočet mesta
	Poskytovanie bezplatného poradenstva		Priebežne Rozpočet mesta	
			Podpora a udržateľnosť sociálnych podnikov - chránených dielní	Priebežne
	2. Zamestnávanie osôb zo zdravotným postihnutím		Podpora vzniku sociálnych podnikov - chránených dielní	Poskytnutie predajného miesta pre predaj výrobkov chránených dielní
		3. Bezbariérovosť a uľahčenie pohybu v meste		Bezbariérové prístupy
4. Zvýšenie dostupnosti vhodného bývania pre osoby so zdravotným postihnutím	Byty	Podporné aktivity - motivácia klientov pre samostatné bývanie zdravotne postihnutých	Priebežne Rozpočet mesta, dotácie a granty ÚPSVaR	

PRIORITY

Cieľová skupina : rodiny s deťmi a mládež

Vízia : zodpovedné konanie v záujme blaha rodiny detí a mládeže, prevencia nepriaznivých situácií. Podpora a pomoc cieľovej skupine v prípade ohrozenia

Priority	Opatrenie	Aktivity	Časový harmonogram
			Predpokladané finančné zdroje
1. Rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb	Udržateľnosť kapacity sociálnych, ambulantných služieb	Udržanie a rozšírenie počtu rómskych asistentov na ZŠ, ktorí poskytujú pomoc priamo počas a po vyučovaní rómskych žiakov.	Priebežne
			Rozpočet mesta
2. Rozvoj prevencie	Podpora poradenstva	Realizácie preventívnych programov v spolupráci s Centrom voľného času a PPP (Pedagogicko-psychologickou poradňou), občianskymi združeniami, MsP,	Priebežne
			Rozpočet mesta, granty a dotácie
		Poskytovanie bezplatného poradenstva - správny odbor na MsÚ, školský výchovný poradcovia, cirkev, občianske združenia	Priebežne
			Rozpočet mesta, granty a dotácie

PRIORITY

Cieľová skupina : osoby v ťažkých životných situáciách

Vízia : predchádzanie krízovým situáciám a sociálnemu vylúčeniu osôb cieľovej skupiny, ich integrácia do spoločnosti

Priority	Opatrenie	Aktivity	Časový harmonogram
			Predpokladané finančné zdroje
1. Poradenstvo a prevencia	Podpora poradenstva a prevencie	Realizácie preventívnych programov v spolupráci s Centrom voľného času a PPP (Pedagogicko-psychologickou poradňou), s ÚPSVaR, občianskymi združeniami, MsP	Priebežne
			Rozpočet mesta, dotácie, ÚPSVaR
		Poskytovanie bezplatného poradenstva - správny odbor na MsÚ, školskí výchovní poradcovia, cirkev, ÚPSVaR, občianskymi združeniami, MsP	Priebežne
			Rozpočet mesta, dotácie
2. Dostupnosť služieb osobám v ťažkých životných situáciách	Prechodné ubytovanie	Podpora a udržateľnosť poskytovaných služieb	Priebežne
			Rozpočet mesta
	Jednorazová dávka sociálnej pomoci	Forma : finančná a materiálna	2012-2016
			Rozpočet mesta

DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ

Tabuľka 1.

Základné sociálno-demografické údaje o meste a obyvateľoch k 31.12. 2017

1. Názov mesta	Veľký Meder
časti mesta	Veľký Meder Ižop
vzdialenosti od centra	1 km
Rozloha	5555 ha
Okres	Dunajská Streda
Kraj	Trnavský
2. Základné demografické údaje	
počet obyvateľov	8 486
<i>Vybrané sociálno-demografické údaje za rok 2017</i>	
počet novorodencov	72
počet úmrtí	91
počet svadiieb	53
počet rozvodov	36
Počet občanov s ĽZP	1240

Tabuľka 2.

Orientačné údaje podľa národnosti obyvateľstva

Počet obyv.	slovenská	maďarská	rómska	rusínska	česká	nemecká	poľská	srbská	ruská	moravská	bulharská	ostatné	nezistené
8486	1126	6539	41	2	60	2	2	1	3	4	1	2	703

Populácia má v miestnom ekonomickom rozvoji veľmi jasné a nespochybniteľné centrálné postavenie. Objem, rozmiestnenie, štruktúra a dynamika ľudských zdrojov, resp. humánneho kapitálu sú atribútmi viazanými k územiu ďaleko najdôležitejšími. Populácia je elementom, z ktorého vychádza rad ďalších predpokladov pre rozvoj: sociálne interakcie, tradícia, vzdelanie, zručnosti a podobne. Mnoho prvkov má nemerateľný charakter, no veľa sa o populácii a jej charaktere dá dozvedieť z informačných zdrojov štatistickej praxe a stálej evidencie obyvateľstva.

Napriek údajom z tabuľky č.2 sa predpokladá, že zastúpenie Rómov v populácii mesta Veľký Meder je omnoho početnejšie a tento údaj je nedostatočný pre potreby analýzy skupiny ohrozenej sociálnym vylúčením, nezamestnanosťou a chudobou.

RÓMSKE ETNIKUM

Rómska problematika v celej svojej šírke predstavuje jeden z najväznejších sociálno-spoločenských problémov súčasnosti a prax ukazuje, že je potrebné jej venovať patričnú pozornosť.

Transformačné a reformné procesy prebiehajúce v Slovenskej republike významnou mierou ovplyvňujú aj životné podmienky a životnú úroveň obyvateľstva. U niektorých kategórií obyvateľov dochádza k sociálnej deprivácii (nezamestnanosť, nízka vzdelanostná úroveň, ľudia s príjmami pod hranicou chudoby, viacdtné rodiny, nízka pracovná mobilita, problémy s bývaním a nepaltičstvo). To je aj problém obyvateľov separovaných a segregovaných rómskych komunít. V záujme efektívneho boja proti chudobe, sociálnemu vylúčeniu a snahe o integráciu marginalizovaných skupín je nevyhnutné, aby všetky zainteresované subjekty spolupracovali pri riešení daných problémov. Proces sociálnej stratifikácie a prehlbovania sociálnych nerovností spôsobuje, že u rómskeho etnika prevažuje fenomén - **hlboká chudoba**. Vysoké percento populácie sa nachádza v hmotnej núdzi. V dôsledku dlhodobej nezamestnanosti a sociálnej izolácii dochádza k druhej negramotnosti.

Charakteristika rómskeho etnika a sociálna exklúzia

Rómovia boli a sú neagrárnou kultúrou, čo znamená, že nemali vzťah k pôde. Ich prežitie bolo závislé od okolitých kultúr - majoritného (väčšinového obyvateľstva). Toto etnikum sa v prevažnej miere venovalo remeslám a námezdnjej práci. V súčasnosti predstavuje veľkú skupinu ľudí, z ktorých väčšina je sociálne exkludovaných a postihnutých marginalizáciou. Sociálne vylúčenie je možné sledovať v štyroch základných rovinách, pričom sú vzájomne prepojené a vzájomne sa determinujú.

- **sociálno-ekonomická rovina** - nedostatok finančných zdrojov, nezamestnanosť, marginalizácia dlhodobou nezamestnanosťou, obmedzenie sociálnej pomoci, vylúčenie zo sociálneho zabezpečenia, neschopnosť saturovať potreby bývania, nízky stupeň seba hodnotenia,
- **politická rovina** - nízka vzdelanostná úroveň = vylúčenie z politického a občianskeho života, odmietavý prístup majority,
- **kultúrna rovina** - nedostatočný prístup ku vzdelaniu, nízka kvalita vzdelania, absencia kultúrnych príležitostí,

• **úroveň zdravotnej starostlivosti** - nízka úroveň bývania, slabá úroveň zdravotnej starostlivosti.

Navrhované odporúčania a priority

Priority riešenia problematiky Rómov možno rozdeliť do nasledovných okruhov:

- integrácia rómskeho etnika do majoritnej spoločnosti,
- realizácia občianskeho prístupu pri zabezpečovaní rovnosti príležitostí na trhu práce,
- riešenie konfliktov rasovej polarizácie znížením sociálneho napätia,
- podporovať u rómskeho etnika hodnotový systém, používaný v Európskej únii,
- iniciovať vznik rómskych sociálnych a charitatívnych organizácií,
- podporovať iniciatívy, vedúce k zamestnávaniu mladých Rómov,
- podporovať iniciatívy vedúce k zvyšovaniu úrovne sociálnej práce medzi Rómami,
- podporovať iniciatívy, ktorých cieľom je dôveryhodnosť rómskeho spoločenstva k majoritnej spoločnosti,
- príprava a realizácia pilotného programu riešenia stavu bývania vo vybraných rómskych komunitách v podmienkach mesta,

KOMUNITNÉ CENTRUM

- základné pojmy

Komunita - slovo komunita pôvodom pochádza z latinského slova “*communitas*“, čo znamená spoločenstvo, pospolitosť, obec, spoločné nažívanie ľudí, - združuje ľudí, ktorí žijú v určitej lokalite a majú medzi sebou rôzne sociálne väzby a sú viazaní nie len k sebe navzájom, ale aj k miestu kde žijú.

Sociálne vylúčená komunita

- skupina obyvateľstva obce, ktorá sa určitými znakmi svojho života líši od ostatných obyvateľov, - vo väčšine prípadov ide o kombináciu znakov: napr. vysoká nezamestnanosť, príjmová chudoba rodín, nízke až žiadne vzdelanie, nízka úroveň bývania, nedostatočná starostlivosť o svoje zdravie, nízka miera zodpovednosti za svoj život a život svojej rodiny apod., - dôležitým poznávacím znakom je rozdielne hodnotenie tohto stavu členmi komunity a ostatným obyvateľstvom. Členovia vylúčenej komunity vnímajú svoju vylúčenosť ako diskrimináciu zo strany spoločnosti a ostatné obyvateľstvo komunitu ako ich dobrovoľné odlíšenie od štandardných vzorcov správania, ako dôsledok neochoty ich prijať.

Komunitná práca

- má zabráňovať vznikaniu sociálnych problémov, alebo napomáhať v riešení už vzniknutých problémov, - v rámci spolupráce riešia vzniknuté problémy, uspokojujú svoje spoločné záujmy, potreby - umožňuje účinne a otvorene komunikovať a spolupracovať na dosiahnutí spoločných cieľov, - cieľavedomý, systematický proces zlepšovania sociálnych vzťahov medzi záujmovými skupinami obyvateľov obce a inštitúciami miestnej komunity, zlepšenie podmienok svojho života v komunite - podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu sociálnych problémov v rámci miestneho spoločenstva. Proces, aby v komunite spoločnou aktivitou vyriešili problém miestnej komunity, prípadne zlepšili podmienky svojho života v komunite.

Komunitná práca v obci so sociálne vylúčenou komunitou:

- cieľom je sociálna zmena, identifikácia bariér, ktorých dôsledkom je sociálna exklúzia skupiny obyvateľstva, - pri riešení problémov je dôležitý participatívny prístup zameraný na rozvoj komunity, - vyznačuje sa dvoj rovnosťou: jedna úroveň – komunitná práca s vylúčenou komunitou – odstraňovanie príčin vylúčenosti, druhá úroveň – komunitná práca s celou komunitou na odstraňovanie napätia a konfliktov medzi vylúčenou komunitou a ostatným obyvateľstvom, - cieľom je vytvárať také služby, ktoré tvoria spoločný priestor pre uspokojovanie potrieb všetkých obyvateľov a zlepšovanie vzťahov medzi nimi, - tento proces si obvykle vyžaduje účasť profesionálnych sociálnych pracovníkov.

Komunitné centrum

- vytvára priestorové a materiálne podmienky pre komunitný rozvoj, komunitnú rehabilitáciu, komunitnú a sociálnu prácu, poskytovanie sociálnych služieb, realizáciu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a mládeže a sociálnej kurately, - je zariadenie poskytujúce programy, ktorých cieľom je vzdelávanie, pestovanie záujmových aktivít, občianska svojpomoc alebo riešenie určitých problémov (Matoušek, 2003), - prostredníctvom poskytovania komplexných sociálnych a komunitných služieb prispieva k predchádzaniu vzniku alebo zhoršovaniu nepriaznivých sociálnych situácií a riešeniu miestnych sociálnych problémov, sociálnemu začleňovaniu osôb sociálne vylúčených na lokálnej úrovni i individuálnej, - cieľom je podporovanie aktivít členov miestnej komunity prostredníctvom zvyšovania sociálnych zručností, prevencie a predchádzaniu sociálno-patologických javov, poradenskej činnosti pre potreby komunity a klienta, poskytovať vzdelávacie a voľnočasové aktivity, o ktoré je v miestnej komunite záujem, -

poskytuje sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, pomoc pri príprave na školskú dochádzku a školské vyučovanie, vykonáva sa preventívna aktivita, zabezpečuje záujmová činnosť.

Cieľom KC je predovšetkým napomôcť k zlepšeniu situácie najzraniteľnejších skupín obyvateľstva, uľahčiť im kontakt so sociálnym prostredím a umožniť im plnohodnotne sa zapojiť do ekonomického, sociálneho a kultúrneho života komunity. S uplatňovaním progresívnych metód práce a činnosti prispieť k zvýšeniu kvality poskytovaných služieb v komunite s prihliadnutím na efektívne využitie budovy, finančných prostriedkov a pracovných síl. V neposlednom rade a dostupnosť čo najväčšiemu počtu občanov z celej komunity.

Klienti KC

Primárnou skupinou sú sociálne vylúčené skupiny obyvateľstva, jednotlivci ako aj rodiny, MRK, vylúčením ohrozené skupiny obyvateľstva. Sekundárnou cieľovou skupinou sú úplne všetci obyvatelia danej komunity.

Špecifické cieľové skupiny:

- matky s deťmi predškolského veku,
- školopovinné deti,
- mládež a mladí dospelí,
- dospelí a rodiny,
- seniori.

Personálne zabezpečenie KC

KC poskytuje zázemie pracovníkom, ktorí v ňom majú svoju dokumentáciu, pracovné pomôcky, telekomunikačné spojenie, výpočtovú techniku a poskytuje miesto na vykonávanie činnosti. O organizačnej štruktúre KC bude v plnej miere rozhodovať vedenie mesta Veľký Meder. Pracovnoprávne bude zamestnancov KC zastrešovať Mesto Veľký Meder. Pracovníci KC by mali spĺňať vysoké morálne a odborné kritériá v činnostiach, kvalifikačné predpoklady v zmysle zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov a riadiť sa Etickým kódexom sociálnych pracovníkov, nakoľko si komunitná práca vyžaduje náročnosť, odbornosť a empatický prístup k cieľovej skupine obyvateľov komunity. Poradenstvo by mal vykonávať a poskytovať kvalifikovaný sociálny pracovník, ktorý dokáže podať informácie, resp. poradenstvo dospelaj populácii obyvateľstva. Jedná sa o sociálne poradenstvo v oblasti

zabezpečenia základných životných potrieb, v oblasti sociálneho zabezpečenia, v oblasti zdravia, pracovného poradenstva, v otázkach hospodárenia a v krízových situáciách. Náplňou práce zamestnancov bude aj organizovanie a vytváranie systému zosúladenia aktivít a činností, zostavovať kalendár podujatí. Okrem stabilného personálu je vítaná aj účasť dobrovoľníkov z radov obyvateľov (splnením minimálnych morálnych a odborných kritérií pre činnosť pod dohľadom zamestnancov). Zapojením sa do činnosti KC sa budú môcť podieľať svojimi aktivitami na oživení a spestrení života a ich pozitívne pôsobenie dokáže mať obrovský prínos na rozvoji ich vlastnej komunity.

Komunitné centrá poskytujú niektoré *obligatórne služby* uvedené v nasledovných skupinách aktivít:

- sociálne poradenstvo,
- špecializované sociálne poradenstvo,
- terénna sociálna práca,
- komunitná práca a komunitná rehabilitácia,
- sociálna rehabilitácia,
- terénna zdravotná asistencia,
- nízkoprahové programy pre deti a mládež,
- výchovno-vzdelávacie a aktivizačné služby (napr. doučovanie, tútoring a mentoring; voľnočasové a záujmové aktivity, preventívne aktivity a programy).

Komunitné centrá môžu poskytovať niektoré služby, ktoré svojou náplňou spadajú pod rozhodnutie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR o udelení akreditácie na výkon opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele, resp. na výkon odbornej činnosti (špecializované sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia) a na vzdelávacie programy v oblasti sociálnych služieb podľa zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č.317/2009 Z.z., nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 332/2010 Z.z. a v znení zákona č. 551/2010 Z.z., ak sa podľa uvedených zákonov akreditácia na vykonávanie činností plánovaných v komunitnom centre vyžaduje, a to najneskôr v deň začatia vykonávania dotknutých činností.

Komunitné centrá môžu poskytovať ďalšie *fakultatívne služby*, najmä prostredníctvom nasledovných aktivít:

- programy včasnej starostlivosti (napr. predškolské kluby, nízko prahové škôlky),
- kurzy a ďalšie vzdelávanie za účelom prípravy na dodatočné získanie nižšieho stredného vzdelania, alebo získanie stredného vzdelania,
- služby na podporu zamestnanosti (napr. pracovné a kariérne poradenstvo, pracovné inkubátory, dielne remeselných zručností),
- odborné poradenstvo (napr. právne poradenstvo, finančné a proti dlhové poradenstvo), prevádzkovanie strediska osobnej hygieny a práčovne, praktické centrum varenia,
- pastoračné a evanjelizačné aktivity a ďalšie.

Terénna sociálna práca

Zámerom projektu je zlepšenie sociálnej situácie ľudí ohrozených sociálnym vylúčením prostredníctvom zabezpečenia terénnej sociálnej práce za pomoci terénnych sociálnych pracovníkov terénnych pracovníkov poskytujúcich pomoc obyvateľom obce, ktorí sa ocitli v sociálnej a hmotnej núdzi, nezamestnaným, rodinám s malými deťmi a seniorom s osobitným zreteľom na segregovania sociálne vylúčené komunity. Cieľom je zvýšenie účasti najviac znevýhodnených a ohrozených osôb na živote spoločnosti, zlepšenie ich možností vstupu na trh práce, zlepšenie prístupu k poskytovaným službám a komplexná integrácia do spoločnosti.

Centrum integrovanej zdravotnej starostlivosti (CIZS) v meste Veľký Meder

Zámer vybudovania CIZS je založený primárne s cieľom zabezpečiť poskytovanie všeobecnej a špecializovanej ambulantnej zdravotnej starostlivosti a za účelom zlepšenia dostupnosti, efektivity a kvality zdravotnej starostlivosti v spádovej oblasti. Účelom je poskytnutie priestorov a vybavenia pre vybraných poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, resp. sociálnych služieb, v rámci ktorého bude poskytovaná zdravotná starostlivosť a iné služby. Integrita a právna subjektivita jednotlivých poskytovateľov služieb pôsobiacich v CIZS ostáva zachovaná.

Vzhľadom na cieľ a charakter služieb budúceho CIZS môže mesto v zmysle Metodiky pre realizáciu a fungovanie CIZS integrovať nasledovné zložky zdravotnej starostlivosti:

- lekár poskytujúci všeobecnú ambulantnú starostlivosť pre dospelých dostupný v CIZS v rozsahu ekvivalentu plného pracovného úväzku
- lekári poskytujúci všeobecnú ambulantnú starostlivosť pre dospelých dostupní v CIZS v rozsahu minimálne v rozsahu ekvivalentu polovičného pracovného úväzku
- lekár poskytujúci všeobecnú ambulantnú starostlivosť pre deti a dorast dostupný v CIZS v rozsahu minimálne v rozsahu ekvivalentu polovičného pracovného úväzku
- lekár poskytujúci špecializovanú ambulantnú starostlivosť v odbore gynekológia-pôrodnictvo dostupný v CIZS v rozsahu minimálne v rozsahu ekvivalentu 0,2 pracovného úväzku
- lekár poskytujúci špecializovanú zubno-lekársku ambulantnú starostlivosť minimálne v rozsahu ekvivalentu 0,1 pracovného úväzku
- lekári poskytujúci špecializovanú inú ambulantnú starostlivosť minimálne v rozsahu ekvivalentu 0,1 pracovného úväzku na lekára
- agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti
- odberové pracovisko
- stacionár
- liečebná rehabilitácia
- zariadenie pre prax sestier a lekárov pripravujúcich sa na špecializačnú skúšku v príslušnom špecializačnom odbore
- komunitný pracovník v oblasti zdravotnej výchovy
- ďalšie súvisiace činnosti alebo služby ako sú napríklad logopéd, resp. psychológ
- Sociálne služby
- odborná činnosť špecializované sociálne poradenstvo prednostne v oblastiach týkajúcich sa ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu a dôchodkového veku
- sociálna služba denné centrum, kde sa bude vykonávať predovšetkým základné sociálne poradenstvo, záujmová činnosť, vzdelávacie a preventívne aktivity a pod.

Centrum sociálnych služieb Ad Usum, n. o.

-história CSS, n.o.

Nezisková organizácia Ad usum, n. o. bola založená v máji 2011 so zámerom poskytovať všeobecne prospešné služby a to hlavne poskytovať sociálne služby občanom odkázaným na pomoc inej fyzickej osoby.

Organizácia zriadila v roku 2012 Centrum sociálnych služieb (ďalej len CSS), ktoré pozostáva so Zariadenia pre seniorov, Domova sociálnych služieb a Zariadenia opatrovateľských služieb. CSS poskytuje sociálne služby v dvoch novo zrekonštruovaných budovách, v susedstve Polikliniky, lekárne, lesoparku a promenády pred termálnym kúpaliskom.

Činnosť

„Budova C“ je prízemná budova, v ktorej sa poskytujú sociálne služby pre 36 klientov zariadenia pre seniorov. „Budova B“ je poschodová budova, v ktorej sa poskytujú sociálne služby iba v prízemnej časti pre 25 klientov, z toho 10 klientov domova sociálnych služieb, 13 klientov zariadenia pre seniorov a 2 klientov zariadenia opatrovateľskej služby.

Od januára 2015 poskytuje organizácia terénnu opatrovateľskú službu v Trnavskom a Nitrianskom samosprávnom kraji.

mesiac	ZPS	ZOS	DSS /NR/	DSS /BA/	DSS /TT/	spolu
január	48	2	0	2	5	57
február	49	2	0	2	6	59
marec	48	2	0	2	7	59
apríl	47	2	0	2	7	58
máj	49	2	0	2	7	60
jún	49	2	0	2	7	60
júl	49	2	0	2	7	60
august	49	2	0	2	7	60
september	49	2	0	2	7	60
október	49	2	0	2	7	60
november	49	2	0	2	7	60
december	49	2	0	1	7	59
spolu	584	24	0	23	81	712

- plán do budúcnosti

Vybudovanie výťahu , ktorý je potrebný z toho dôvodu, že v „Budove B“, ktorá je poschodová, poskytujú sa sociálne služby iba v prvej nadzemnej časti. Na poschodí sú kancelárske priestory ako aj ďalšie miestnosti, ktoré by boli využité na rozšírenie ponuky voľno časových aktivít ako napríklad vybudovanie kaplnky, relaxačnú a rehabilitačnú miestnosť a podobne. Tiež by bolo možné vytvoriť ďalšie ubytovacie priestory, ktoré by mohli byť využité na rozšírenie sociálnych služieb, nakoľko naše kapacitné možnosti v prízemných častiach, ktoré sú bezbariérové sú už vyčerpané. Vo Veľkom Mederi a v okolí nie sú obdobné centrá sociálnych služieb, ktoré majú tak širokú ponuku jednotlivých druhov sociálnych služieb, z toho dôvodu sa na nás obracajú ďalší záujemcovia odkázaní na sociálne služby a nie je v našich možnostiach pomôcť im. Po vybudovaní výťahu rozšírime naše sociálne služby o už existujúce služby ako aj o špecializované zariadenie a denné centrum, ktoré sú v regióne Veľkého Medera a širšieho okolia nedostatkové. V špecializovanom zariadení sa budeme zameriavať na demenciu rôzneho typu etiológie a Alzheimerovu chorobu.

ZÁVER

Komunitné plánovanie ako proces spracovaním nekončí, je to len zavŕšenie prvej etapy. Strategické plánovanie mesta je nepretržitý proces zabezpečenia rovnováhy medzi cieľmi a možnosťami mesta. Účelom strategického plánovania je stanoviť ciele a spôsoby ich dosiahnutia.

Medzi hlavné procesy strategického plánovania patrí :

- tvorba dokumentov a výber projektov,
- implementácia - realizácia a financovanie projektov,
- monitorovanie a hodnotenie , ako projekty prispeli k rozvoju mesta,
- aktualizácia strategických dokumentov.

Uskutočnenie Komunitného plánu sociálnych služieb v meste Veľký Meder bude pozostávať z vykonávania aktivít navrhnutých v akčnom pláne, ktorý sa bude každoročne aktualizovať.

Medzi kľúčové úlohy manažmentu mesta bude patriť :

1. realizácia projektov, ktoré prinesú pre mesto želaný efekt a budú trvalo udržateľné,
2. vyčlenenie finančných prostriedkov z rozpočtu mesta potrebných na realizáciu navrhnutých aktivít,
3. podpora spolupráce hlavných aktérov a koordinácia ich aktivít,
4. pravidelné monitorovanie aktivít a vyhodnocovanie plnenia akčného plánu .

Veríme, že komunitný plán sociálnych služieb bude pokračovať v nastolenom trende sociálnej politiky mesta až do roku 2022 s cieľom skvalitnenia a rozvoja života občanov mesta.

Vo Veľkom Mederi dňa 08.05.2018

JUDr. Samuel Lojkovič
primátor mesta Veľký Meder